

Stalin pravi, da je poraz Nemčije neizogiben

OPTIMISTIČNO POROČILO O POLOZAJU V RUSIJI VZLIC SILOVITEMU NEMSKEMU NAVAL. — SOVJETSKA UNIJA SE ZANAŠA, DA BO PODPORA ANGLIJE IN IZ ZED. DRZAV VEDNO BOLJ IZDATNA

Ob priliki 24. obletnice boljševiške revolucije, ki se je obhajala 7. t. m., je imel Stalin govor vprčeo vojaštva na Rdečem tigu v Moskvi. Govornik je zatrdil, da more Hitlerjeva Nemčija vzdržati kvečemu eno leto, nakar se bo sesula pod težo lastnih hudodelstev.

Stalin je primerjal sedanjo Rusijo z ono za časa oktobrske revolucije, ko ji je bila zveza Ukrajina, Kavkaz, srednja Azija, Ural, Sibirija in Daljni vzhod in ko ni imela ne zaveznic, ne vojske, ne orožja, ne kruha, ne obleke. Danes ni na Ruskem nobenega resnega pomanjkanja v hrani, orožju ali oblačilih, med tem ko so ruske rezerve moških sil neizčrpane.

Rusija ima vojsko, mornarico, zaveznice in simpatije pa podporo od vseh evropskih ljudstev, ki so prišla pod jarem fašističnega tiranstva. Zastran tega čaka nacije neizogiben poraz.

"Nemčija je na poti izkrvavljenja in rjeni viri pojemajo," je dejal Stalin.

"Nemški nasilniki napenjajo svoje zadnje moči. Čisto gotovo ne more Nemčija vzdržati taknega napora več posebno dolgo. Še par mesecev, še pol leta ali morda leto dni in Hitlerjeva Nemčija mora omagati pod težo lastnih zločinov."

Stalinov govor, ki ga je raznašal moskovski radio, je bil naslovljen na vojake, delavce, kolektivne kmete in pa brate in sestre, ki so začasno prišli pod jarem nemških razbojnikov.

Rusija je močnejša kakor kdajkoli poprej

"Sovjetska zveza ni bila nikoli tako močna, kakor je sedaj," je zatrdil Stalin. "Naša vojska mora zmagati in tudi bo zmagala."

"Toda doživeli smo ogromne zgube," je rekel, "in mi smo se morali boriti popolnoma sami proti osi. Pozabiti ne smemo pri tem, da ni ne angleška, ne ameriška vojska na kontinentu, da bi se bojevala proti Nemcem. Zato tem ni treba cepiti vojskinskih sil. To je brezdomno sovraženstvo v velikem olajšanju. Ali upam pa, da pride do druge bojne črte v bližnji bodočnosti, kar bo olajšalo nalogo rdeče vojske."

Po Stalinovi izjavi ima Rusija premalo oklopnikov in letal, dasi so ruski oklopniki tehnično boljši od nemških. Nadalje je povedal, da se je postavilo 30 novih ruskih divizij (450.000) mož in da zadajajo ruske

BOJEVITI ŽUPAN

Fiorello LaGuardia slovi za najboljevoitejšega župana, kar jih imajo velika ameriška mesta. Pri zadnjih volitvah je pokazal, da mu bo težko izpodbiti tla. Gornja slika je iz časa, ko je pričel v New Yorku boj proti razpečevalcem pornografske literature in slik. (Članek o volitvah v New Yorku in drugod je na tej strani na levi.)

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Zed. države so bile do tega tedna uradno še nevtalne, a zvezni senat je zakon nevtalnosti spremenil, oziroma ga večinoma odpravil. Senatni predlog je šel nato še v zbornico poslancev. Četudi smo nevtalni, pa so Zed. države že izgubile eno vojno ladjo, ki so jo potopili Nemci, drugo pa močno poškodovali. Tudi eno ameriško torovno ladjo so že potopili. Nad sto ameriških mornarjev je bilo ubitih, ali pa so utonili, in precej ameriških bojnih letalcev je izgubilo življenje v nesrečah. A uradno še nismo v vojni. Dejansko pa, če ne drugače, z ekonomsko in finančno silo, in pa z vojno mornarico, in prid Anglije in njenih zaveznic.

Nekaj žensk v Detroitu je dne 4. novembra obmetavalo angleškega poslanika Halifaxa, ki je prišel tja na obisk, z jajci in paradižniki. Ob enem so vpile "doli z Anglijo!" in slična gesla. Baj je za to demonstracijo organiziral "father" Coughlin. Neki londonski list je incident komentiral, da si v Angliji ne bi mogli privoščiti take šale, ker je tam jajca silno težko dobiti, pa tudi paradižnik je redkost.

Na Finskem se merodajni ljudje pečajo z vprašanjem, ali naj vojno z Rusijo prenehajo, kakor zahtevati ameriška in angleška vlada, ali pa naj se Finska popolnoma nasloni na Nemčijo ter vztraja z njo do konca. Socialisti so za prenehanje vojne. Finska je dobila nazaj vse kar ji je bilo vzeto, torej čemu nadaljevati s sovražnostmi! Konservativni in drugi pro-nemški krogi pa smatrajo, da bi bilo nečastno zapustiti prijateljico, ki jim je pomagala. Social-demokratski vo-

ditelj Vaino Tanner pravi, da Finska sploh ni zaveznica Nemčije, nego je v vojni ob njeni strani slučajno. Vprašanje je, kaj mislijo ostvari Nemci, Finska ni več samostojna, čeprav se še smatra za neodvisno državo.

Na Malti, ki je angleški trdnjaviški otok blizu južnega dela Italije, so italijanski letalci pobili meseca oktobra 350 civilistov. Angleški letalci Italijanom vračajo "zob za zob" z napadi na italijanska mesta.

Dobiček v Franciji je za Zide odpravljen. Tudi ako imajo trgovine ali delavnice, mora iti ves prebitek vladi.

Prebivalci v Alzaciji in Loreni, ki ju je v sedanji vojni (Nadaljevanje na 4. strani).

Nemci izgubili na ruski fronti že blizu pet milijonov mož

V svojem govoru dne 6. novembra je Josef Stalin dejal, da znašajo nemške izgube na ruskih bojiščih nad 4.500.000 mož. V tem številu so vključeni ubiti, ranjeni in vjeti.

Ruske izgube pa znašajo 350.000 ubitih, 378.000 pogrešanih (vjetih) in 1.020.000 ranjenih, je poročal Stalin.

Nemci sicer trdijo, da so vjeli nad tri milijone sovjetskih vojakov in nad milijon so jih ubili. Ako bi bile nemške številke točne, bi Rusija ne imela skoro nikake armade več. A je očitno, da bodo imeli Nemci z njo še veliko opravka in da so daleč od zmage. Stalin je prepričan, da bo Nemčija tista, ki bo tepena v tej vojni.

Hitlerjeve številke o ruskih izgubah

V gornji notici so številke o nemških izgubah v sedanji vojni, kakor jih je navedel v svojem govoru 6. novembra Stalin.

Hitler mu je odgovoril po radiu 8. novembra in navedel ruske izgube v še bolj vratolomnih številkah kot v prejšnjih slučajih. Po njegovem so Rusi izgubili že od osem do deset milijonov mož. Izmed teh jih je 3.600.000 v nemškem vjetništvu, ostali pa so ranjeni in ubiti, je dejal.

Dalje se je Hitler pohvalil, da je nemška armada okupirala že 644.000 kv. milj ruskega ozemlja, na katerem se nahaja od 60 do 75 odstotkov vse ruske industrije in 60 odstotkov vseh ruskih surovin (raznih rud, premoga itd.) "Tako je bomo zadavili (Rusijo) od stopnje do stopnje," je dejal Nemeem in jih s tem nekoliko potolažil, da ne bodo toliko mislili na svoje izgube.

Šestnajst Domžalčanov ustreljenih

Nekomu iz Domžal se je posrečilo poslati v Ameriko necenzurirano pismo, v katerem poroča o nemški okupaciji in terorju. Delo dobe sedaj najlaglje tisti, ki znajo nemško, in pa če so dovolj klečeplazni in se prilizujejo nemški oblasti.

Piše dalje, da so nekje pri Domžalah našli enega Nemca mrtvega. Nemška vojska oblast je takoj razglasila, da bo moralo dati za ta umor življenje 16 Slovencev. Ustrelili so 6 Domžalskih fantov, deset pa v Jaršah. Za te žrtve so si izbrali fante od 18. leta starosti naprej.

200 Židov izvršilo samomor

Berlinski poročevalec za list Social Demokrat in Svedskem je javil, da si je več kakor 200 Židov pretrgalo nit življenja v Berlinu, odkar je bila izdana naredba, da morajo vsi Židje nositi rumeno Davidovo zvezdo.

VOLILNI IZID 4. NOVEMBRA BIL ZVEZNI ADMINISTRACIJI V SPLOŠNEM ZELO PO GODU

SOCIALIST JASPER McLEWY V BRIDGEPORTU IZVOLJEN ŽE PETIČ ZA ŽUPANA. — FRANK J. LAUSCHE V CLEVELANDU OBLJUBLJA SLUŽITI EDINO LJUDSTVU. — LA GUARDIA IMEL V NEW YORKU TEŽAK BOJ

Ko je predsednik Roosevelt v zadnji županski kampanji v New Yorku indorsiral proti volji demokratske stranke La Guardia v ponovno izvolitev, je veliko riskiral. Kajti če bi ga demokratski kandidat porazil, bi bila to nekaka nezaupnica tudi Rooseveltu in trpel bi njegov prestiž in vpliv.

La Guardia, ki je sedaj za newyorškega župana v tretji izvoljen, je dobil 1.186.394 glasov, kandidat demokratske stranke William O'Dwyer pa 1.052.553. La Guardia je torej dobil ne nekaj nad 133.000 glasov večine, ali manj kot jo je dobil od leta 1909 naprej še katerikoli zmagovalni županski kandidat v tem mestu.

Uspuh delavske stranke

La Guardia je kandidiral na listi delavske stranke in pa republikanske stranke. Na listi prve je dobil 434.297 glasov. Delavska stranka je izvršila zanj veliko agitacije in enako sa agitirali zanj vsi nasprotniki demokratske mašine, znana pod imenom Tammany Hall.

Na listi delavske stranke je bil izvoljen v newyorško vrhovno sodišče Samuel Null, v Buffalo, N. Y., pa je podpirala demokratskega kandidata, da se je porazilo sedanjega župana, ki je republikanec.

Taktika komunistov

Nasprotniki La Guardie in delavske stranke so po volitvah zavpili, da so ga izvolili komunisti. Tudi poročevalec čikaške Tribune je pisal, da je v New Yorku 100.000 organiziranih komunistov, še več pa komunističnih volilcev, torej toliko kot znaša večina, ki jo je dobil La Guardia. Resnica seveda je, da ni komunistična stranka v zadnjih dveh predsedniških volitvah dobila po vsi državi New York toliko glasov, da si bi mogla ohraniti rubriko na glasovnici in je morala v naslednjih volitvah iskati pravico do rubrike s peticijami, kakor socialistična stranka.

Komunisti so se v teh županskih volitvah poslužili take taktike kot že večkrat prej v raznih krajih. Sklenili so namreč, da se udeleže volitev samostojno. Njihov kandidat je bil Israel Amter. Pred volitvami je stranka sklenila, da naj odstopi od kandidature, kar je Amter storil, toda to ni pomenilo, da prenehajo s kampanjo, nego so ostali v nji in agitirali na shodih, v listih in z letaki proti demokratskemu kandidatu O'Dwyerju. Tako so demokratski dobili priliko trdit, da je La Guardia kandidat komunistov, čeprav je slednji izjavil, da ne mara njihove podpore in ne njihovih glasov.

Konferenca Prosvetne matice in J. S. Z. za severovzhodni Ohio

V nedeljo 30. novembra ob 10. dop. se vrši konferenca društev Prosvetne matice in klubov JSZ za severovzhodni Ohio v starem poslopju Slov. nar. doma na St. Clair Ave. v Clevelandu. Vse pridružene organizacije so bile pismeno povabljene. Ako katera ni dobila pisma, naj upošteva to vabilo in pošlje zastopnike.

Razpravljali bomo o delu na prosvetnem polju, o pomožni akciji za stari kraj, o širjenju delavske literature, o obrambni akciji za Slovenijo in o raznih drugih zadevah.

Referiral bo s. Frank Cessen. Zaradi resnosti sedanjega časa so taka zborovanja zelo potrebna. Pošljite čimveč zastopnikov, da bo zborovanje toliko uspešnejše.

Ker konferenčna blagajna nima zadosti financ, naj pridružene organizacije skrbne, da bodo krile stroške zastopnikov.

Na svidenje 30. novembra v Slov. nar. domu!
JOHN KREBEL, tajnik. konference.

CLEVELAND NA ZAHVALNI DAN KONCERT ZARJE

V četrtek 20. novembra popoldne bo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. koncert in slavnost 25-letnice socialističnega pevskega zbora Zarje. — Pridite vsi od bližju in daleč!

AFL dobila na sodiščih in v javnosti slabo ime

V prejšnji številki na tem mestu smo omenili obravnavo v New Yorku, na kateri sta bila voditelja unije gledaliških in filmskih delavcev George E. Brown in Willie Bioff obtožena izsiljevanja. Dobila sta od filmskih magnatov nad pol milijona dolarjev v podkupninah, da jim nista nagajala s stavkami. Obravnavo je bila končana 6. novembra in porota ju je po kratkem posvetovanju spoznala krivim.

Sodnik Knox se je porotnikom zahvalil in dejal, da bo ta obzodba pomagala privedi "čist zrak v marsikako unijsko dvorano v tej deželi" in da bo ta slučaj zdrav vplival na vse delavske (unijske) gibanje.

Vsekakor so take obravnave — bilo jih je letos in lani že precej v raznih krajih — slabo sprječevalo za vodstvo AFL, ki prav gotovo pozna vse take zvrzane unijske raketirje. Namesto da jih bi odstranilo, jih je pustilo na odgovornih mestih in toleriralo skubenje unijskih članov.

V svojem govoru po obsodbi je sodnik Knox dejal, da ako se hočejo unije ohraniti in sprotniki unijskega delavstva materijal za kampanjo proti njemu. Koruptni odborniki gu-ljo člane in tirjajo podkupnine od delodajalcev, da jim ne delajo sitnosti. AFL bi morala "čistko" proti njim sama podvzeti, ne pa čakati, da izvrše to nalogo sodišča.

Pričanja proti njim priobčuj-e časopisje za naslado, da diskreditira vse unije, ne le tiste, ki so obtoženi korupcije. Tega ne bi bilo, ako bi bilo vodstvo AFL energično in če bi se članstvo za organizacije brigalo, ne pa plačevalo le assesment.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Izvoženstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Sovjetska Unija v 25. letu

Letošnjo obletnico boljševiške revolucije dne 7. novembra je ljudstvo Sovjetske Unije praznovalo z delom in z borbo na fronti. Običajnih parad ni bilo. Sedaj ni časa za prazne demonstracije in na slavnostih, je zaposleno noč in dan v obrambi mesta. Celo ameriški časniki, nastanjeni v Moskvi in v novem glavnem mestu Kjubisevu, ki so bili že v svoji državi gledali masne obrate, se divijo žilavim naporom delavstva v Sovjetski Uniji.

V nekaj dneh so na fronti blizu Moskve izkopali na milje in milje jarkov, da masa nemških tankov ni mogla dalje. In zgradili so enako naglo druge ovire proti prodiranju nacistične mehanizirane vojske.

V tovarnah brze kolikor jim dopuščajo moči, da nadomestijo produkcijo iz onih krajev svoje dežele, ki jih je okupirala nemška sila.

Sovjetska Unija je nastala v krvi. Preživela je težko civilno vojno, nato jo je zadela katastrofalna suša in silovit glad. Imela je notranje politične krize, krvave čistke in upala na mir. Ves gospodarski red svoje prostrane dežele je preuredila in si prizadevala s petletkami in dvoletkami dohiteti moderne industrialne dežele in potem tekmovali z njimi.

Dvajset let je gradila in ustvarila kolosalne industrialne naprave. Po njenem mnenju je bil to komaj začetek. Njen cilj je bil dohiteti veličino ameriške industrije in njeno masno produkcijo.

V zadnjih štirih mesecih je slo ogromno tega, kar je zgradila s tolikimi napor, v nič. Vzelo je pet let in več za zgraditev velikanskih jezov, elektrarn in tovarn. Za porušenje je treba le malo časa. Kar se ni uničilo z bombardiranjem, so ruske čete na svojem umiku same pognale v zrak.

Najbolj industrializiran del Sovjetske Unije je sedaj pod nemško okupacijo. Toda v neokupiranih krajih, posebno v Uralskih in v Sibiriji, hite Rusi graditi novo industrijo in večajo prejšnje obrate.

Vsi delajo: Moški, ženske in tudi otroci, da zajezijo nemški naval.

Adolf Hitler se je v svojih načrtih za premaganje Rusije ukanih. Že po par tednih vojne je Nemcem in ostalemu svetu oznanil, da je sovjetska armada zbita, v razkroju in na begu. Nikdar več si ne bo opomogla, je ponosno ugotovil.

Pa se vendar bori in prizadeva nemški bojni mašini ogromne izgube. Hitlerjev sen, da bo z Rusijo opravil v par tednih, se je docela izjalovil. Uveril je samega sebe, da bo, in da sploh mora biti na dan 24. obletnice boljševiške revolucije v Moskvi. Prišel bo tja zmagovit — si je zamislil — in s kremlinskih stolpov ga bodo pozdravile zastave s svastiko. Ukazal je svojim generalom podvzeti ofenzivo v taki obsežnosti, kot je še ne poznata zgodovina. Vzlic temu 7. novembra ni mogel v Moskvo. Prišel je sicer na fronto, toda ostal je daleč zadaj, da si očuva kožo pred "razbito", demoralizirano rusko armado.

Res je Hitler vzel Ukrajino, Belo Rusijo, prodira na Kavkaz in okupiral je tudi vse one dežele, ki si jih je Sovjetska Unija vzela v zadnjih dveh letih. A Rusije ni še porazil, dasi je v ta namen potrošil veliko več človeških življenj in materiala, kot pa je mislil, da mu bo treba.

Hitler še upa na popolno zmago v Evropi. Ob enem uvideva, da mu v Sovjetski Uniji ne gre posreči. Zmaga, ki jih je dosedaj dosegel v nji, so predrage, da se jih bi mogel veseliti. Njegovo posezanje na rusko zemljo ni triumf. Je vse preveč nemških grobov tam naokrog in vojne ni še konec. Ni čudno, da se pripravljata na "mirovno ofenzivo". Mlada Sovjetska Unija mu je dala batin, ki jih bo nemški narod čutil desetletja v vsakem slučaju.

JUBILEJ ZARJE

Ni bila velika skupina, ki se je odločila v Clevelandu ustanoviti delavski pevski zbor. Ne samo delavski, nego socialističen ob enem. Bilo je to leta 1916, v času, ko je vojna histerija pridobivala na zamahu tudi v tej deželi. Novemu zboru so dali ime Zarja. Deloval je v področju kluba št. 27 JSZ, oziroma sta drug z drugim vzajemno sodelovala in je tako še danes.

Samo enkrat je prišlo v Zarji glede odnosov s klubom do reanega nesoglasja. Posledica je bil razkol in z njim nov pevski zbor. Spor se je reševal celo na sodišču, z zmago socialistične Zarje.

To so neljubi spomini, toda v zgodovini zbora ne bodo pozabljeni. Ohraniti ga, v takih viharjih je bilo težavno, toda zboru zvesta skupina je vztrajala, dobila je moralno oporo tudi drugod in prebredla težkeče.

Zarja je peča poleg na svojih koncertih tudi na drugih pridelkih vseh vrst. Bila je vedno pripravljena sodelovati in po-

ZENSKO NA DELU PRI OBRAMBI LENINGRADA

Pri obrambi Leningrada kakor pri obrambi drugih ruskih mest pomagajo tudi ženske. Gornja slika jih predstavlja v okolici Leningrada, ko kopijejo trench in grade barikade proti tankom.

Volilni izid 4. novembra bil zvezni administraciji v splošnem zelo po godu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ker 4,061. McLewy je dobil torej nad 12,500 glasov več kot oba njegova protikandidata skupaj.

V času, ko se je v stranki vršil notranji boj, je bil McLewy s staro gardo. Militanti pa so mu očitali, da je prekonservativen za socialista. Po razkolu leta 1936 je strankina organizacija v Bridgeportu sklenila, da se ne pridruži ne Thomasovi struji in ne social-demokratski federaciji. Slednja je sicer pridobila McLewyja, da je postal njen predsednik, toda aktiven ni hotel biti v nji. Soc. stranka v Connecticutu, z izjemo Thomasonove struje, deluje po razkolu samostojno in bo ostala na tem stališču, dokler ne nastane v Zd. državah kako resno, močno delavsko politično gibanje.

Izid v Readingu

Zivahno politično kampanje je vodila za svoje kandidate v mestni svet in v šolski odbor tudi socialistična organizacija v Readingu, Pa., a se ji ni posrečilo zainteresirati volilcev, pa jih je polovico ostalo doma. Zmagali so demokrati. Socialisti so dobili za svojo listo 30 odstotkov od skupnega števila oddanih glasov, kar sicer ni malo, toda hoteli so zmagati, ne le šteti glasove. Dobili so jih nad 8,000. Socialisti v Readingu so že imeli lastno mestno in šolsko upravo, in poslance v pennsylvanski legislaturi. Mandate so izgubili pred leti, ko so se proti njim združili demokrati in republikanci s skupno listo.

Tudi unijsko delavstvo se ponavla, da je ponekod zmagalo v politične urade s svojimi kandidati, ali pa z onimi, ki jih je indorsiralo. V Keystonu, Pa., je bil izvoljen za župana voditelj CIO Elmer J. Maloy. Njegov protikandidat je bil republikanec Frank Koprivner. Maloy je dobil 152 glasov večine.

V Detroitu je zmagal za župana Edward J. Jeffries. Zanj so delovale v kampanji unije CIO. V mestni svet je bil s podporo teh unij izvoljen George Edwards. Je aktiven v uniji avtlnih delavcev in ima tudi razne druge urade. Politično vzgojo je dobil pred leti v dijaški ligi za industrialno demokracijo, ki so jo vodili socialisti.

Lauschetov triumf

Eden najznačilnejših izidov

magala s svojim petjem na marsikaki slavnosti do večjega moralnega in gmotnega uspeha.

Na Zahvalni dan v četrtek 20. novembra bo praznovala v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju svojo petindvajsetletnico. Na ta svoj jubilej je upravičeno ponosna, kajti na polju negovanja slovenske glasbe ima izredno velike zasluge. Ne samo na glasbenem polju, nego tudi na prosvetnem polju v splošnem in v delavskem gibanju.

Naj gre Zarja enako uspešno in plodovito v svoje drugo četrstoletje.

v zadnjih občinskih volitvah je bil v Clevelandu, kjer je bil izvoljen za župana Frank J. Lausche. Sedanji župan republikanec Edward Blythin si je na vso moč prizadeval, da bi ostal v uradu. Za Lauschetu so agitirale tudi unije. Smatra se za neodvisnega demokrata. Republikanci so imeli mestno administracijo osem let. Pred njimi so jo imeli demokrati. Stara demokratska politična mašina je bila ena najkorupcijskih v deželi. Novi župan slovi za poštenjaka in ako bo imel dovolj opore, bo imelo mesto pod njegovim vodstvom dobro, vzorno upravo.

V agitaciji proti njemu se je sušljalo, da je on praznoprav "imigrant". Tudi ako bi bil, bi to ne bilo nič nečastnega! Bil je rojen v Clevelandu in se razvil med Slovenci. Newyorški New Leader piše, da je dobil Cleveland svojega La Guardia v Lauschetu in pripisuje zaslugo za njegovo izvolitev unijam in drugim prijateljem poštenja v vladi. Ob enem omenja, da je Lausche "son of Serbian immigrants to the United States". Hvali ga, ker je v kampanji izjavil, da ne mara prispevkov bank, utilitarnih družb in ne od drugih bogatih krogov.

V Chicagu zmagala "mašina"

Reading ni edini kraj, kjer so volilci bojkotirali volitve. V Chicagu so se 4. nov. vršile volitve za sodnike v višje in v municipalno sodišče. Treba jih je bilo izvoliti 24. Demokratska mašina je imela na svoji listi tudi nekaj republikancev, kot je njen običaj pri volitvah za sodnike, republikanski stranka, ki ji najtežje sedaj illinoiski governor Green, pa je svoj prejšnji dogovor z demokrati zavrgla in nominirala svoje kandidate. Zmagali so demokrati z veliko večino, toda le 40 odstotkov volilcev se je udeležilo glasovanja. Vzrok je, ker je mašina dala na listo take kandidate, ki so nji po volji in bodo delali zanjo, pa je vsled tega vseeno, če človek voli ali ne, ker nima med kom izbirati. Dokler je bila v Chicagu močna socialistična stranka, je bilo drugače. Morša bo spet boljše, ako se nove in druge napredne unije pobrigajo za delavsko politiko.

V splošnem torej delavstvo dne 4. novembra ni doseglo kakih posebnih zmag, vzeto s socialističnega stališča, a nekaj vendarje.

Smrtna kazen za tihotapce v Španiji

V prizadevanju, ki stremi za tem, da se zatrti tihotapstvo v živili in drugih potrebščinami, je Francisco Franco odredil, da se vsi taki tihotapci, oziroma trgovci z utihotapljenimi potrebščinami sodijo kot uporniki in jih zato čaka smrtna kazen. Tihotapci, ki so prodajali svoje blago po bajno visokih cenah, so ovirali vlado v prizadevanjih, da bi se življenjske potrebščine pravično razdeljevale. V uvodu k Francovi odredbi je povedano, da je vlada poslala že 5,000 oseb v delavske koncentracijske bataljone ter naložila globo, ki znaša več kakor 100 milijonov peset (kakih 13 milijonov dolarjev), z namenom, da bi zatrla tihotapstvo.

Ker vse to nič ne pomaga, ne-preostaja vladi nič drugega kakor to, da odreže sedaj smrtno kazen za vse tiste, ki se bodo odslej naprej pečali s takimi posli.

Ali je vaše društvo že član Prosvetne matice?

RAZKOSANJE JUGOSLAVIJE

"New York Herald-Tribune" v svoji številki z dne 2. novembra piše sledeče:

Razkosavanje Jugoslavije je končano. Z odločitvijo v Rimu tega tedna, so se samolastno odredile meje Črne gore pod "zaščito" Italije. Tako si je sedaj mogoče zamisliti zemljepisno sliko nesrečne države Jugoslovanov sedaj, ko si nje dele razdelile Italija, Nemčija, Madžarska in Bolgarija. Ostali del, oropan gospodarske neodvisnosti, je razdeljen v tri dele: "kraljevino" Hrvaško, ki si je njen italijanski kralj že ni upal obiskati, Črno goro, za katero kralja še niso našli in Srbijo.

Najboljši del Jugoslavije je prevzela Italija: lepo dalmatinsko obalo in velike dele Slovenije in Hrvaške. Edini izhod na morje, ki je ostal Hrvaški, je Dubrovnik, ki je od Zagreba zelo oddaljen. Črno goro so vrnili v stanje l. 1914.

Madžarski del: Madžarska je dobila dve pokrajini, ki ju je imela pred svetovno vojno, Medžimurje na nekdanji avstrijsko-ogrski meji in trikot Baranje na ustju Drave in Donave ter Bačko, ki je v Srbiji prej bila znana pod imenom Vojvodina. To je plodna ravnica med Donavo in Tiso s tremi velikimi mesti, Novi Sad, Subotica, Sombor.

Vojvodina je žitnica Podonavja, ki je privlačila poljedelce mnogo stoletij. Prebivalstvo Vojvodine je pomešano: Srbi in Nemci na jugu, madžarski kmetje na severu. Po l. 1918 so se stari srbski borci naselili na velikih madžarskih posevstvih, ki so bila razdeljena na manjše dele.

V New York prihajajo iz tega dela trpeče Jugoslavije in iz vseh ostalih delov žalostne vesti. Jugoslovanska vlada, ki je sedaj v Londonu, je prešla poročila, da s Srbi, ki prebivajo po vsem ozemlju, ravnavajo na najkrutejši način. V Vojvodini jih koljejo Madžari, v srbskem delu Nemci in v Južni Srbiji Bolgari.

Pravijo, da so Bolgari ubili 80,000 Srbov.

Najhujši pokolj, pravijo poročila iz Londona, je v tistem delu Jugoslavije, ki so ga Nemci priključili Bolgariji. Število ubitih in žena, ki so jih usmrtili in ubili Bolgari se čeni na 80,000. Prav tako poročajo, da je blo 100,000 Srbov pregnanih iz Južne Srbije v 'ostanek srbske države', ki ga danes imenujejo Srbija.

Pokolji in progono so še hujši v Hrvaški, ki je v njenih mejah vključena tudi Bosna in Hercegovina. Po zadnjih vestih iz teh krajev hoče hrvaška vlada pregnati v Srbijo vse srbsko prebivalstvo, ki šteje okrog poldrug milijon duš. Krogi blizu jugoslovanske vladi pravijo, da je v Hrvaški ubitih 300,000 ljudi, med njimi 15,000 Židov. Pravoslavno duhovščino so vstajali mučili in ubijali.

Vesti o strahovladi prihajajo tudi iz Vojvodine, odkoder so 60,000 Srbov, ki so jih tam naselili po svetovni vojni, pognali nazaj v Srbijo. V tem delu so jih baje ubili 60,000. Jugoslovanska vlada prejema sto in sto imen ubitih v Jugoslaviji. V velikem obsegu vrše progone iz Slovenije, kjer izganjajo Slovence. Nemci so odvzeli najbolj bogate dele pokrajine in jih priključili provinci Avstriji. Okrog 200,000 Slovencev so poslali v Hrvaško in v Srbijo brez vsega in brez vsake hrane.

Banat, zemlja brez lastnika

Severozahodni del Jugoslavije, Banat, ki je med Madžarske in Rumunijo, dolgo časa ni pripadal nikomur. Nemci Banata niso hoteli izročiti Madžarom, verjetno so ga hoteli zadržati za vabo sosednim državam. Banat je ostal pod nemškimi nadzorom, dočim je Nemčija ponudila vladi v Beogradu Srba za predsednika in Nemca za podpredsednika.

Trpljenje Srbov v Srbiji se opisuje kot silno težko, zlasti zaradi neprestanega odpora četnikov. Jugoslovanska vlada je zvedela, da je Nemčija v prizadevanju, da bi zadušila četniško delovanje, unčila srbska mesta Ulice, Loznico, Šabac, Krupanj, Ljubovijo, Čačak, Va-

ljevo in nekaj drugih manj važnih mest. Nemogoče je izračunati število ubitih moških, žena in otrok, toda pojedinci pravijo, da njihovo število dosega do tisoče.

Veliko vprašanje je prihajajočega beguncje iz okoliških predelov v Srbijo. Srbski del je planota, ki ni posebno obilna s hrano. Gospodarstvo je vojna prizadeja, mnogi sposobni kmetje so pobegnili v hribe. Potrebe vsakega življa in zlasti beguncjev postajajo hujše iz dneva v dan.

POOSTRENJE ZAKONOV PROTI OTROSKEMU DELU

Tekom minulega leta so le ture v osmih državah prenovile zakone, ki bi nadalje poostrele obstoječe določbe, ki cmejujejo zaposlitev nedoletnih otrok. Boritelji proti otroškemu delu pa so zlasti pozdravili ono razsodbo vrhovnega sodišča Združenih držav, ki je potrdila ustavnost takozvanega mezdno-urnega zakona in s tem tudi one določbe tega zakona, ki se nanašajo na otroško delo.

Ta razsodba vrhovnega sodišča je povsem ovrgla določbo istega sodišča pred 22. leti. Sedanja določba potrjuje, da ima kongres pravico izključiti iz meddržavne trgovine vsak proizvod, ki bi bil izgotovljen ob razmerah, ki protivijo določbam zakona.

Seveda se te omejitve otroškega dela tičejo le one proizvodnje, katere izdelki se prevajajo preko državnih mej. V drugih besedah, vsa velika industrija je zapovedana. Skoraj ena četrtina zaposlenih otrok dela v takih industrijah. Odlok vrhovnega sodišča pa nima nikakega vpliva na mladoletnike, ki so zaposleni v poljedelstvu, v pouličnih obrtih in v mestnih industrijah, kjer se roba prodaja lokalno. To pomenja, da skoraj dva milijona fantov in deklet pod 18. letom nima nikake zaščite s strani federalne zakonodaje.

Ti morajo dobiti zaščito le s strani držav samih. Kakor rečeno, l. 1940 je osem državnih legislatur razpravljalo o novih zakonskih načrtih, ki bi poostreli obstoječe določbe o otroškem delu. Ti zakonski načrti pa niso bili povsod sprejeti. Največji napredek je bil storjen v državi New Jersey. Ta država je preuredila svoj stari zakon o otroškem delu in uvedla novo določbo, števisti regulacijo otroškega dela v industrializiranim poljedelstvu. Postavljen je bil osnovni minimum 16 let starosti za zaposlitev v industrijah in trgovinah. Izven šolskih ur nikak otrok pod 14 letom ne sme biti zaposlen, razun pri razprodaji časopisov, kjer je minimalna starost določena na 12 let.

Tekom minulega leta ni bila ena država, ki ni še poprej odobrila amendant k ustavi, prepovedujoč otroško delo, dodala svojo odobritev. Takozvani Child Labor Amendant je bil sprejet od kongresa leta 1924 in dan državam v odobritev. Dosedaj je 28 držav odobrilo ta amendant. Treba pa je odobritev nadaljnjih osem držav, predno amendant, prepovedujoč otroško delo širom dežele, postane del ameriške ustave. Common Council—FLIS.

KONCERT "SAVE" v nedeljo 30. novembra v dvorani SNPJ v Chicagu. Bogat glasbeni spored. Opereta. Solisti. Vstopnice v predprodaji 40c, pri blagajni 50c.

IGNAZIO SILONE
FONTAMARA
ROMAN IZ FASISTOVSKÉ ITALIJE

Z avtorjevimi dovoljenjem prevedel TALPA

(Nadaljevanje)

"Ko so fašisti zavládali, so se začeli za stare slabi časi... Peppina so na primer poklicali pred neko komisijo in ga izpraševali: 'Ali si fašist?... Od kdaj?... Katere akcije si se udeležil?... Od česa živíš?... Nisi bil nikdar zaprt?' Posledica: Fascia ne potrebuje ljudi, ki so bili kaznovani radi tatvine, in zato so Peppina Goriana, junaka Porte Pie, izključili iz fašistovske stranke. Ista usoda je doletela tudi Peppinove prijatelje, ki jih je najela policija, ko jih je bila izpustila iz ječe; samo prav mlade so najeli za milico. Istočasno pa je bil Peppino odpuščen tudi kot čuvar azila in njegovo mesto je dobil deček, ki so ga imenovali 'sina monsinjora Calogera'.

Sedaj se je začelo zanj zopet življenje, polno muk. Bil je brezposeln, trédal in je tega ni bilo nikoli konca. Zivljenje je postajalo težje, od meseca do meseca težje. Nič ne bi bil mislil, da bo novi režim sedem let vzdržal, in vendar je že sedem let vzdržal.

Rim je postal neznosen. Vsak dan prinese drug, vsak dan prinese nov zakon. Res je, da je vsaka nova vlada ustvarila mnogo novih zakonov, toda sedanja ustvari vsak dan novega. Mnoga stotletja so vladali papeži s petimi zakoni, s petimi cerkvenimi zakoni. Garibaldi je po pohodu tisočih uvedel samo tri nove zakone: zakon noža, krmnega maščevanja in pasatelle. Današnji režim pa ima za vsako stvar poseben zakon. Eden prepoveduje govoriti o določenih rečeh, scati ob zidu, levo hoditi, ponoči peti, stopati spredaj v voz cestne železnice: je zakon za tiste, ki se ne marajo poročiti, zopet drugi za različne poklice, tretji za zborovalne lokale, četrti za prepire med delavci in podjetniki...

Čim več zakonov je, tem več je revščina. Rim je postal res neznosen. Zrak je okužen. Rimski zrak smrdi. Mnogi so poizkušali, da bi ta smrad odpravili, toda vse je bilo zaman. Nekdo je rekel: smrad povzročajo morda miši. Mestni svet jim je napovedal vojno, razdeleževal je strup, da bi jih pokončal, in na tisoče in tisoče miši je bilo pokončanih. Toda smrad je ostal. Nekdo drugi je rekel: smrad povzročajo muhe. Mestni svet je nato napovedal muham vojno, razdelil je vsem rimskim meščanom prašek in rekločine, da bi jih z njimi pokončali. In — ne vem več koliko milijonov so jih pokončali... Toda smrad je ostal. Ob nekaterih dnevnih urah je tako močan, da bi človek kozlal!

"Odkod pa smrad izvira? Morda od uzamanije?" je vprašal Michele.

"Nič ne se do sedaj odkril izvora rimskega smrada," je odvrnil prerok. "V ljudskih čertih, v Trasteveru, Testacciju, San Lorenzu ni tako hud. V Pratih, kjer stanujejo uradniki, je že huji, vendar se ga da še prenašati; neznosen kakor kuga pa je v središču, v bližini ministrstev in svetega Petra... Odkod prihaja? Kdo ve. Nekateri tudi pravijo, da prihaja od starosti mesta. Večino mesta mora smrdeti. Nekateri tudi pripovedujejo, da prihaja od blaga, oblek, perjanic, čelad in oklepov, ki jih je sedanja vlada odnesla iz muzejev, da je napravila iz njih uniforme za ministre, poslance in vratarje.

Sliši pa se tudi, da so kanali zamašeni... Navajajo še mnogo drugih razumnih vzrokov, toda nihče ne oporeka dejstvu, da vsak dan huje smrdi... Razen tega pa odkrije policija vsak teden nove zarote. Cela delavska predmestja preplavi ponoči na tisoče oboroženih

mož; hiše prebrskajo od vrha do tal. Na stotine jih odvedejo v ječe... Za vzrok nikdar nihče ne izve. Vsak pa ve, da se mu utegne prav isto pripetiti. Ljudje se boje.

"Strah je v Rimu postal bolezen, epidemija. Včasih nastopijo dnevi in tedni vsesplošne panike. Zadošča že, da koga na cesti ali v gostilni ostro pogledaš, da ti uide sled kakor kreda... Čemu? Iz strahu."

"Iz strahu pred čim?" je vprašal Berardo.

"Iz strahu pred strahom."

"Toda česa se vendar boje," je vztrajal Berardo.

"Nič ne ve česa. Enostavno strahu. Če se polasti prebivalstva strah, tega nihče ne zna razložiti. Ta bolezen napade vsakega človeka in ga stresa od glave do nog. Zato se ne boje samo nasprotniki režima; oni drugi, takozvani fašisti, se boje še mnogo bolj. Tudi oni vedo in pravijo, da tako ne bo moglo več dalje iti, in se boje. Zakaj ubijajo svoje nasprotnike? Iz strahu. Zakaj neprestano zvišujejo število policajev in milicnikov? Iz strahu. Zakaj pošiljajo tisoče in tisoče nedolžnih na galeje? Iz strahu... Z njihovimi zločini raste njihov strah. In s strahom raste njihov zločin."

"Ali je vlada močna?" je hotel vedeti Michele.

"Njen strah je močan," je odgovoril prerok.

"In kaj pravi papež k temu?" je vprašala Marietta.

"Papež se boji... Papež je dobil od nove vlade dve milijardi, si je nakupil avtomobile, postavil si je dal radio in zgraditi lastno železniško postajo, čeprav nikoli ne potuje, začel je živeti razkošno in vse to mu je začelo povzročati strah... Rimskim cerkvam in samostanom je poslal pismo, naj dele revežem več porcij juhe. To je juha radi strahu. V institutu 'Fatebene-fratelli' dobiš od nedavnega časa vsak četrtek v mineštri ocvirek. To je ocvirek radi strahu. Toda potrebnih ni bilo mnogo krožnikov juhe in mnogo ocvirkov, da bi ljudje pozabili na dve milijardi..."

"Kako pa žive deželani v Rimu, kako žive sedaj?" sem vprašal.

"Bogatim Abbruzzesom se dobro godi, revnim slabo, vsi

TUDI POETI NA FRONTI

Na gornji sliki je najslavnejši ruski skladatelj in poet Dimitri Hostakovič. Prideljen je vojaški požarni brambni.

pa se boje. Policija je napravila med revnimi racijo. To je racija radi strahu. Policija vsak teden na stotine revnih zgrabi in jih pošlje v rojstne kraje. Med njimi so ljudje, ki so že trideset in štirideset let preživel v Rimu, ki jim je potres 1. 1915 uničil vasi in ki nimajo več družine; policija jih je zgrabila in jih 'radi javne varnosti' poslala domov. Tako se je prigodilo tudi Peppinu Gorianu: zgrabili so ga, mu dali uradne listine, ga posadili v vlak in ga prislili, da se je odpravil v Fontamara, ki je iz nje pred 35. leti odšel... In tako se je vrnil!"

"Kaj si ti Peppino Goriano?" je vsa preplašena vprašala Marietta.

"Kaj si ti junak Porte Pie," ga je vprašal Generalé Baldissera. Bil je on.

Kruh

Ker ni imel junak Porte Pie ne lastne hiše ne bližnjih sorodnikov, se je zatekel v široko posteljo Mariette Sorcanere.

Končalo se je torej tako, kakor bi, se moralo pričeti, če bi mu že od mladosti ne plavala pred očmi fata morgana velikega premoženja. Medtem ko pa je bila Marietta še ženska, ki je sicer kakor volk že izgubila dlako, ne pa še poželenja, pa je bil junak že popolnoma uničen.

Po cele ure je nepremično kakor kuščarica ždel in soncu. "Zakaj smo se prav za prav rodili?" je povpraševal vsakega, ki se mu je približal.

Kaj bi mu naj nato odgovorili? Kdo pa ve, čemu se ljudje rode?

Niti Generale Baldissera ni tega vedel. Njega je poročilo iz mesta najbolj zadelo. Stari svet, ki je na njem še zmeraj trdno visel, je bil že skoraj trideset let mrtev. Na njegovo mesto je stopil tuj in zmeden svet, v katerem so se dogajale norčave reči.

Kafoni so še zmeraj orali zemljo z lesenimi plugi, medtem ko so meščani rezali nebo z letalnimi stroji.

Kafoni so še zmeraj hrenili bakrene novce, ki si jih dobil dvajset za liro, medtem ko so meščani govorili sanjo o tisočlirskih bankovcih.

Kafoni se niso mogli niti nasiliti, čeprav so od jutra do noči grebli po zemlji, medtem ko si si v mestu kaj hitro pridobili premoženje, če si se pretepali po ulicah.

(Dalje prihodnjic.)

217 ubitih od zračnih napadov na Angleškem v septembru

Dvesto in sedemnaest oseb je bilo ubitih in 269 ranjenih od zračnih napadov na Angleškem v mesecu septembru, kakor je objavilo ministrstvo za domačo varnost. Vsi ranjenci so potrebovali zdravniško pomoč v bolnišnicah.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Članstvo kluba Naprej št. 11 je vabljenje, da se gotovo udeleži seje, ki bo v nedeljo 16. nov. Bo zelo važna. Imamo se domeniti, ako se bo mogoče udeležiti naši skupini jubilejnega koncerta Zarje v Clevelandu na Zahvalni dan 20. novembra. Na dnevnem redu bo tudi več drugih zadev.

Dne 12. nov. gre v armado Raymond Rebol. On je najmlajši sin pokojnega Johna Rebola, ki je preminul zadnje po mladi. Raymond je graduiral pred par meseci iz kolegija. Ker je vedel, da bo moral v armado, se ni mogel prijeti poklica. Je krepke postave in med ljudmi slovi kot izborni igralec v nogometu. Je že profesionallec v tem sportu in je igral v Cincinnatiju. To je peti član društva št. 13 SNPJ, ki je bil pozvan v armadno službo strica Sama.

Prireditev omenjenega društva 25. oktobra je izpadla sijajno. Takega uspeha nismo pričakovali. Frankie Barbič je posetnike s svojim triom dobro zabaval. Plesalcev je bilo toliko, da je bila dvorana dvakrat premajhna.

Hvala vsem udeležencem za naklonjenost.

Sedaj pridno nabiramo naročnine za Ameriški družinski koledar, da ga bomo čimveč razpečali. O tem bomo govorili tudi na bodoči klubovi seji.

Na agitaciji je človek vesel takih ljudi, za katere ni treba nič prigovarjanja. Mednje spada tudi Mrs. Rebol. Ona se kar sama spomni, kdaj ji naročnina poteče. Ako bi bilo dosti takih, pa bi bil Proletar, na trdnjši podlagi. Joseph Snoy.

IZ KANSASA

Cas je že, da se spet oglasi mo iz naše kansaške prerije. Dasi ima Proletar, se vedno prillično število naročnikov v teh nasebninah (lahko bi jih bilo znatno več), se vendar nihče ne oglasi "za besedo". Vedno upam, da bom zdrezal odkod kakega konkurenta, da bo "prišel pero v svojo desno roko" (nekateri rabijo levico), pa ni nič.

"Wel," predvsem, dela je toč okrog nekaj več kot ga je bilo v "normalnih" časih. Vladni projekti, ki se razvijajo v okolici 25 milj, so pričeli uposljevati večje število delavcev; po drugi strani jih pa odslavljaljo od relifnih del še hitrejšje kot jih drugod uposljujejo.

Majnarji, kolikor jih je še, delajo većinoma po pet dni v tednu. Le farmerji se nič kaj ne pohvalijo. Deževno vreme in povodenj, kakršnega še ne pomni ta 'suha dežela', nagaja farmerjem, da ne morejo posejati zimске pšenice, niti sprati

viti pod streho jesenskih pridelkov. "Bom pa spomladl qves posejal", skomigne farmer brezbržno, kot da je nam vseeno, če bomo jedli "bel" kruh ali pa ovsenjak.

V-mesecu oktobru je v tej okolici padlo nad 13 palcev dežja. Torej izgleda, da so nam vremenski bogovi prilili še posebno porcijo "žegna", kot da naj to nadomesti običajno polletno sušo, ki je spet letos povzročila znatno škodo farmer-skim pridelkom in vrtovom. "Vsaka stvar ob svojem času, pa bo vse prav," pravi moj soсед.

Na seji soc. kluba, ki se je pred par tedni vršila tukaj v Armii, smo pred vsem razmotrivali, kako bomo spet razpečevali Družo koledar, da bo delo lažje in uspešnejše. Na vsak način boste morali pomagati spet vi zastopniki v svojih nasebninah, kot ste delali druga leta.

"Ta velki Tone" iz "zlate" Kalifornije se je v kratkem času kar dvakrat oglašil v Kansasu. Zgleda, da ima približno nekaj takih lastnosti kot jih je — po "zlategu ustnem izročilu" imel njegov patron-sv. Anton, ki je pridigal kar v petih cerkvah ob istem času. Dandanes je ta stvar seveda veliko bolj enostavna in razumljiva; govor se odtisne na gramofonske plošče pa jih potem navijaš kadarkoli in kjer želiš slišati tistega govornika. Kalifornijskega Tonea sem videl začetkom septembra v Kansasu, kjer je na federacijski seji v Yalu spregovoril nekaj bodrinih in resničnih besedi, nekaj dni potem sem ga videl v Pittsburghu na konvenciji. In ko sem se po zborovanju potepal še en dan po "metropoli", sem ga spet srečal na St. Clairju. Ko sem par dni pozneje kosil travo okrog hiše, ki jo je domalega prerastla za časa moje odsotnosti, se je pa Tone spet prikazal okrog vogla, še vedno vesel in zdrav. Sicer sta pa oba s soprogo povsod dobrodošla.

Bliža se konec leta in pri društvih boste spet sklepali če in v koliko naj društvo podpira v prihajajočem letu delavsko izobraževalno ustanovo Prosvetno matico. Pri takih prilikah navadno veliko zaleže resna in pametna beseda, da se pridobi večino članov za to potrebno stvar. Ker se bodo v mnogih krajih združila društva bivše SSPZ in SNPJ, bo logično nazadovalo tudi število včlanjenih društev v Prosvetni matici. Potrebno je torej, da pridobimo še druga društva, ki se do zdaj vsled raznih izgovorov niso marala pridružiti. Nikar naj ne bo tako kot pri nekem — meni osebno znanem — društvu; ko je namreč prišlo na dnevni red vprašanje podpiranja te delavske izobraževalne ustanove, je vstala članica in se takole odrezala: "Dajmo rajši za tisti denar, ki bi ga dali za tisto čikaško stvar, kupiti sodček piva in bomo imeli good time". Večina se je kar obiznila in glasovala za sodček.

A. Shular.

Domača zabava družabnega kluba

Chicago, Ill. — Družabni klub Slovenskega delavskega centra bo priredil svojo drugo jesensko domačo zabavo v soboto zvečer dne 15. novembra v lastnih prostorih na 2301 So. Lawndale ave., ter vabi vse člane in njih prijatelje, da se iste mnogostevilno udeleže.

Kot navadno ob takih prilikah, bo tudi na tej domači zabavi vse po pet centov komad: tako pivo, vino in razne mehke pijske, kakor tudi okusni vločki. Vstopnina bo prosta za vse. Godba bo tudi prosta in tako izvrstna, da bomo brusili pete do ranih ur v nedeljo zjutraj.

Tema domače zabave Družabnega kluba so pogosto prirejane z namenom, da se članstvo medsebojno čimbolje spozna. Ob takih slučajih se nudi lepa prilika vsem tistim članom, ki so slučajno zaostali s svojo letno članarino, ki je samo en dolar, da isto poravnajo. Vpišejo se pa tudi lahko novi kandidati, če bi slučajno katerega izmed prijateljev in prijateljic veselilo pristopiti v klub. Naš Družabni klub ima prijazne prostore v poslopju, ter balnišče na vrtu Slovenskega delavskega centra, za svoje shajališče in zabavo. Balinarske tekme se vrše tja do zime, oziroma kadarkoli vreme dopušča. Poleg tega klub pogosti svoje posetnike s prostim prigrizkom vsak petek zvečer.

Nadalje naj bo tem potom omenjeno, da se bo članska seja Družabnega kluba vršila 24. januarja 1942, ob osmih zvečer v lastnih prostorih. Ker bo tudi ta dan na soboto, ni nobenega vzroka, zakaj ne bi prišli vsi na to sejo, na kateri bomo izvolili bodoči odbor. Po seji bodo prosto servirane Keglove slavne krvavice za okusno prikuho, kar bomo zalivali z brezplačnim pivom. Razume se, da bomo tudi plesali po taktu izvrstnega harmonikarja. Zapomnite si torej oba omenjena data, ter se gotovo udeležite obeh domačih zabav in članske letne seje!

Frank S. Tauchar.

Seja kluba št. 27 JSZ bo v petek 14. novembra

Cleveland, O. — Seja kluba št. 27 JSZ se bo vršila v petek 14. novembra v navadnih prostorih. Članstvo se pozivlja, da se je udeleži polnoštevilno. Bliža se naš koncert, ki bo na Zahvalni dan in bo treba glede priprav in dela marsikaj ukreniti. Pred nami so tudi drugi problemi, v političnem in izobraževalnem oziru, o katerih je potrebno razmotrivati in sklepati.

J. Krebel.

Smrt rojaka
Ely, Min. — Tu je umri Jakob Varoga, star 58 let. Doma je bil iz vasi Hauptmance na ljubljanskem barju. Pokojni Varoga je bil rudar. Ugonobila ga je vodenica. Bolan je bil šest tednov.

Nov triumf raziskave...

Priznana razsvetljevalna oprema — po čudovito nizki ceni!

- Research Luminaire**
- Narobljeno steklo izredne kakovosti, na dnu in ob straneh znika površinsko bleščobo
 - Upogljive — poljubno število teh svetilk se lahko postavi v zaporednih vrstah
 - Pritrjene na strop ali ob straneh —dobi se jih lahko v dveh ali 4. ceveh
 - Potrjene od Fleur-O-Lier
 - Dostopne-cevi se lahko brzo in hitro menjajo.

Po daljšem raziskovanju se je končala ena važna iznajdba! Cenena razsvetljevalna oprema, ki odgovarja priznanemu razsvetljevalnemu standardu za luči, je zdaj gotova.

Novo "Research Luminaire" dajejo dvakrat toliko svetlobe z isto množino električnega toka... napravi vaše blago dvakrat bolj privlačno za oči — dvojno privlačnost za nakup.

Za nadaljna pojasnila o "Research Luminaire" in drugih razsvetljevalnih oprem pokličite RANdolph 1200

Commonwealth Edison Company
72 West Adams Street

KONCERT

in jubilejna proslava 25-letnice

socialističnega pevskega zbora

"ZARJA"

NA ZAHVALNI DAN 20. NOVEMBRA 1941

V SLOV. NAR. DOMU NA ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO

Pričetek ob 3:30 pop. Zvečer ples in prosta zabava

Vstopnina na koncert 50c (veljavna tudi zvečer); samo zvečer 35 centov.

Rojaki, udeležite se te proslave v obilnem številu!

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Simon Guggenheim je slovel za filantropa. Umrl je 3. novembra v New Yorku, star 73 let. Pred 30. leti je bil zvezni senator iz Colorada...

vanj za začetek tri milijone dolarjev in potem še en milijon. Iz dohodkov tega sklada se podpira vredne dijake v Severni in Južni Ameriki...

Senator Wheeler je govoril v senatu proti spremeni zakona ameriške nevtalnosti dva dni in vpijal, da tisti, ki nevtalnost hočejo odpraviti...

Ameriško-slovenski kongres, ki bo 21.-23. novembra v Pittsburghu, ima mnogo "sponserjev", med njimi 41. duhovnikov. Njihova imena so na tisknem letaku...

predsednik od "Western Penna. Joint Committee 39. Lodge, Slovenian National Benefit Society, Glavni in vodilni faktor tega kongresa in res pravi sklicatelj so komunisti...

Dr. Alojzij Kuhar je načelnik slovenske propagandne pisarne v Londonu in deluje pod pokroviteljstvom jugoslovanske vlade...

Pa je le malo takih "Da, le malo je takih," je nadaljeval predsednik. "Tisti se ne predstavljajo velike množice ameriških delavcev in delodajalcev..."

NASVET GOSPODINJAM

Predsednikova žena Eleanor Roosevelt organizira poseben odbor, ki bo urgiral gospodinjke, da naj kupujejo samo toliko kolikor potrebujejo...

OSVOBODITEV SVETA JE NAŠA OBVEZNOST, PRAVI ROOSELT

Predsednik Roosevelt je imel zadnji petek po radiu govor, ki je bil namenjen članom Mednarodnega delavskega urada...

Nato je napadel peščico zaslepljenih industrijalcev in delavskih voditeljev ter jim očital, da postavljajo svoje osebne koristi nad blaginjo Združenih držav ameriških...

"Se vedno jih je nekaj, ki postavljajo svoje zmoglice v medsebojnih prepirih nad triumf nad Hitlerjem," je rekel predsednik. "Se vedno jih je nekaj, ki jim je več za profite iz nevojaških naročil..."

Pa je le malo takih "Da, le malo je takih," je nadaljeval predsednik.

"Tisti se ne predstavljajo velike množice ameriških delavcev in delodajalcev. Ameriško ljudstvo se je neomejeno obvezalo za to, da mora biti svoboden svet. Nobenemu posamezniku, nobeni skupini ne sme uspeti boj proti tej obvezi."

ba šele prepričevati, da je obramba demokracij njegova obramba. Nekateri izmed vas, ki ste iz podjarmljenih evropskih dežel, so povedali tej konferenci z zgovornostjo bolesti...

Suženjski trg sveta "Delavstvo je pod nacijskim sistemom postalo suženjski trg sveta"

"Ameriški delavec nikakor ne vara samega sebe glede usode, ki čaka njega in njegove svobodne organizacije, če bi Hitler zmagal. On dobro ve, da ne more biti niti njegova lastna svoboda, niti ne varnost ameriškega ljudstva zagotovljena v svetu..."

Predsednik je dejal, da so si Nemci v svoji nakani za zagospodovanje sveta natanko označili na mapi svojega prodiranja prostor cele zapadne poloble, in da se je imela Amerika odločiti ali za realnost "v obliki treh ših na dan"...

Ta govor je imel predsednik Roosevelt v vzhodni sobi Bele hiše. Govoril ga je 250 delegatov, predstavljajočim 33 narodov, na zaključnem zborovanju mednarodne delavske konference v New Yorku.

Afgansko prebivalstvo šteje kakih 10.000.000 ljudi, ki so večinoma mohamedanci, in v mirnem času znaša moč afganske vojske okoli 60.000 mož.

Nemci in Lahi morajo iz Afganistana

Kakor prihajajo poročila iz Indije, je bilo po afganistanskem radiu v Kabul, glavnem afganskem mestu, naznanjeno, da morajo vsi pripadniki nemške in italijanske narodnosti pobrati šila in kopita ter zapustiti to robato in primitivno deželo...

Po tistem naznanilu je vlada afganskega šaha Mohameda Zahira sprejela angleško ponudbo za varno pot, po kateri morajo Nemci in Italijani ali preko Indije ali pa preko Iraka in Turčije v svojo domovino.

Rečeno je še to, da je parlament odobril izgon in da se nemško pa laško poslaništvo nič ne upirata tisti odredbi.

Koliko je pripadnikov osiških narodnosti v Afganistanu in s čim se pečajo ti ljudje tamkaj, ni bilo uradno ugotovljeno, ali nekateri viri pravijo, da jih je manj kakor 200 in da je med njimi kakih 90 moških nemške narodnosti.

Afganistan bi ne imel za Angleže skoro nobenega pomena, če bi se ne bilo bati Nemcev, ki bi morda prodrli za Uralsko pogorje in ako bi jim morebiti ne bilo do tega, da se znebijo agitatorjev, ki bi lahko naščuvali domačinske hribovce ob severozapadni meji Indije.

Dežela nima ne železnice, ne plovnih rek. In tudi cest je malo.

Nekaj desetletij je bila dežela pozorišče tekmovanja med Angleži in Rusi in po boljševiski revoluciji je nekaj let ne prestanto prodiranje sovjetskega vpliva močno vznemirjalo Angleže, ki so se bali razširjenja komunistične propagande med pripadniki indijskih narodnosti.

Priradni zakladi olja, železa, premoga, srebra, svineca in bakra so večji del nezaviti. Prideluje se sadje, žito in sočivje. Toda glavni izvoz te dežele so volna, kože, preproge in žbice.

Jugoslavani se bore

Postavljati preveč predzne upe v neprestano upiranje neradne jugoslovanske vojske nemškim zašednim oblastem bi bilo greh; pri vsem tem moramo z občudovanjem priznati nepremagljivo hrabrost, s katero se oni bore proti silni premoči. Ne obstreljevanje z letali ne ubijanje celih skupin ni ustrašilo teh junaških četnikov, ki so izkoristili umik nemških oklopnih enot in se spustili s svojih planin v doline, da se lotijo smodnišnic in tvornic. Z nabranim plenom zdaj oborožujejo kmečko prebivalstvo, svoje somišljenike in tovaršje, ter uničujejo nemške položaje.

Vsako tako delo na področju, ki je zasedeno z nemškimi silami pomeni novo nevarnost za Hitlerjevo gospodarstvo. Do neke mere bodo uporniki varni vste dotlej, dokler se bodo ruske čete borile in dokler bo rusko bojišče zahtevalo premeščanje nemških čet iz zasedenih krajev. Ker moč upornikov vedno bolj raste, bi se celo moglo zgoditi, da bi Nemci morali poslati nazaj nekaj bataljonov, ki so jih poslali proti Rusom, v času, ko Nemčija potrebuje vse svoje vojaške sile za boj na glavnem bojišču. Z ozirom na pomankljivo opremo in nezadostno organizacijo bi bilo to skraj čudežno. Toda kakani čudeži se še niso zgodili v tej vojni?—New York Times.

Konferenca social-demokratov

Social-demokratska federacija sklicuje konferenco, ki se bo vršila v nedeljo 16. novembra v hotelu Morrison v Chicagu. Pričela se bo ob 10. dop.

Two-Way Passage. Naročite si od PROLETARCA knjigo Two-Way Passage. Izšla je nedavno. Njen avtor je LOUIS ADAMIČ. Stone \$2.50. V zalogi imamo tudi druge Adamičeve knjige.

Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. T. MOHAWK 4707. PROLETARAC SE TISKA PRI NAS. Parkview Laundry Co. FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika. Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno. Telefoni: CANAL 7172 — 7173. 1727-1731 W. 21st Street CHICAGO, ILL.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNIM JEDNOTAM. USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET CLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO. NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA". Naslov za list in tajništvo je: 2657 So. Eawndale Avenue Chicago, Illinois

Občni zbor Slovenskega centra bo 30. januarja. Chicago. — Na seji direktorija Slovenskega delavskega centra je bilo sklenjeno, da se bo redni občni zbor te ustanove vršil peti petek v januarju (dne 30. januarja) v lastnih prostorih. Tajnik Oscar Godina bo o tem obvestil vse delničarje pisмено. Na seji se je razpravljalo tudi o raznih drugih zadevah, ki se tičejo poslovanja in uprave.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU (Nadaljevanje s 1. strani.) vzela Nemčija Franciji nazaj, se morajo odločiti glede državljanstva. Le tisti, ki se bodo izkazali vrednim nemškega državljanstva, ga bodo dobili. Uvoščevani za vredne bodo pred vsem tisti, ki nemško ne le govorijo, nego mislijo v nemškem duhu. Tako pravi razglas, ki je bil 6. novembra objavljen v nemških uradnih listih v Parizu in Metzju.

ni, bodo klerki težko kaj dobili nazaj. Dosedaj ni hotel Caldwell še nicasar pojasniti. Zidje na Češkem se morajo izseliti na vzhod (na Poljsko in v druge kraje v Rusiji, ki so pod nemško okupacijo). Češka mora postati arijska in nemška; pravi Dienst Aus Deutschland. 48.000 Židov je bilo izgnanih iz Češke in Moravske prošle tedne. Ko je Hitler okupiral Čehoslovako, je bilo na Češkem 200.000 Židov. Sedaj jih je še 90.000, ki pa bodo morali zapustiti te kraje čimprej. Poglavnik Pavelić je v stiski za sredstva. Zaplenil je vsi imovino hrvatskih Židov v interesu obnovitve "narodne ekonomije", se glasi vest iz Zagreba. Poročilo iz Londona pa pripoveduje, da se tudi na Poljskem nacijski teror nad Židi ni še uletel. V Lomzi na severnem Poljskem so si morali izkopati grobove, nato jih je nacijska četa postreljala s streljivkami, preostali Židje pa so jih morali zasuti.

Unija prodajalnicarjev (Retail Clerks' Protective Ass.) toži svojega bivšega voditelja Maxa Caldwellja, da naj pojasni, kako je gospodaril in kam zapravil \$900.000 unijskega denarja, ki so ga mu plačali za članarino. Ako ga ni v blagajni...

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

Vprašanje enotnega političnega gibanja

Za pred več meseci sem v tej koloni napisal nekaj vrstic, v katerih sem rekel, da bi bilo dobro, če bi se začelo med ameriški Slovenci politično gibanje, ki naj bi dalo vedeti odgovornim in veljavnim činiteljem, kako si slovenski živelj v Ameriki zamišlja rešitev vnemnega vprašanja o Slovincih in Sloveniji v starem kraju po tej nesrečni vojni. Obenem sem tudi poudaril dejstvo, da je takšno gibanje nujno potrebno, ker bo, kakor vse kaže, imela vlada Združenih držav ameriških pri sklepanju miru in urejanju sedaj tako neznansko razvane Evrope odločilno besedo ter so v tej svoji vlogi seve v prvi vrsti ozirala na želje in zahteve svojega ljudstva, čigar del smo tudi mi ameriški Slovenci.

Tisto moje pisanje je tedaj žal ostal glas vpijočega v puščavi prvič menda zato, ker se je prav tačas snovalo in tudi ustanovilo med našimi bratskiimi podpornimi ustanovami gibanje za gmočno pomoč, namenjeno našim tako strašno hudo prizadetim ljudem onkraj morja, in drugič pa prejkone tudi zato, ker je takšno politično gibanje zvezano z ovirami in težobami, ki se zdijo skoro nepremagljive.

Zadnji teden pa je, kakor sem čital v tem listu, poslal g. Franc Snaj, ki je kot jugoslovanski minister član jugoslovanske vlade v Londonu in s katerim sem se po naključju sezšel pred par tedni tu v Chicagu, slovenskim podpornim organizacijam, Jugoslovanski socialistični zvezi in raznim drugim slovenskim skupinam v Ameriki pismo, v katerem predlaga ameriškim Slovincem slično politično gibanje.

V tem svojem pismu pravi g. Snaj, da predstavlja in zastopa kot jugoslovanski minister vse Slovence brez razlike strank in političnega prepričanja, ter poudarja, da je med ameriški Slovenci opazil vsepovsod veliko skrb, brigo in bojazan za bodočnost Slovencev Slovenije in Jugoslavije.

To je res. Kajti presneto malo je takih, ki bi ne želeli našim rojakom v stari domovini boljših in lepših dni, kakor so jih imeli pred vojno in zlasti pa sedaj, ko jih nemški tiran tira s slovenske zemlje v tujino in grozno bedo.

Vtisi, predlogi in nasveti, ki jih je dobil g. minister med nami ob priliki svojih obiskov, so ga, pravi, privedli k zaključku, da je med nami nujno potrebno enotno politično gibanje, ki deluj v tej deželi po vseh svojih močeh na to, da se morajo združiti vsi Slovenci iz Jugoslavije, Istre, Primorske s Trstom, potem iz Koroške, Stajerske in Madžarske v združeno Slovenijo, ki naj postane enakopraven sestaven del svobodne in demokratične Jugoslavije.

V dosegu tega cilja je treba nemudoma ustanoviti posebno narodno organizacijo, ki naj predstavlja prav vse ameriške Slovence, meni dalje g. minister v tistem svojem pismu ter dostavlja, da bi on ostal samo kot predstavnik Slovencev v stari domovini in član jugoslovanske vlade v stalnem stiku z izvrševalnim odborom takega političnega gibanja.

To je približno jedro njegovega pisma. Kdor je za politično gibanje, ki deluje med nami pri odgovornih in veljavnih činiteljih na tbi, da se po vojni združijo si Slovenci v skupno politično onkraj morja edinole v združene in res demokratične Jugoslovije, in komur je usoda naših ljudi pa naše kraje Slovence v starem kraju zares pri srcu, ne more vsaj v bistvu zavreči ministrskega predloga.

Jaz ga v bistvu podpiram. Toda to pa ne morda iz šovinističnega nagiba, nego zato, ker vidim rešitev kulturnega in političnega življenja naših ljudi onkraj morja edinole v združeni, svobodni in resnično demokratični Sloveniji, ki naj bo sestaven del prav take Jugoslavije.

Politično gibanje s takim ciljem je potrebno, da, nujno potrebno in bo tudi uspešno, če pride vodstvo iskrenim, naprednim, nesebičnim, požrtvovalnim, zanesljivim, delavnim in sposobnim ljudem v roke.

Seve se pri tem porajajo v človeku nehoti misli na razne težkote in ovire, ki so skoro neizogibne, kakor se pri vsaki drugi dobri stvari sličnega značaja; ali vsekakor pa se dajo premagati, kjer je zadosti dobre volje in ljubeznj do stvari same.

Treba bo tudi še dokaj natančnejših in podrobnejših določil v smernicah, v katerih naj se giblje to naše stremljenje. Toda vse to se da storiti in urediti na ustanovnem sestanku, na katerega naj bi naše organizacije poslale svoje najzmožnejše zastopnike in zastopnice. Kajti tako podjetje je težka naloga, ki terja največjo človeško pridnost in sposobnost.

Ameriški Slovenci lahko dokažejo, da smo kos tudi takim nalogam, če le hočemo. In ker gre pri tem za blaginjo in obstanek naših lastnih ljudi, za našo lastno kri, mislim, da hočemo.

Kajti Hitler je običal v ruskem snegu ter mora sedaj le izdaleka gledati Moskvo, ki je tudi Napoleona zapeljala in zvalila na led. To je Japoncem tudi sapo zaprlo, pa že res ne vedo, kaj bi počeli v tej kašji. V tej svoji zmedli pošiljajo v Washington svoje najprekanjenejše politične mešetarje ter skušajo z grožnjami in sladkimi besedami pripraviti washingtonsko vlado k temu, da bi jih ta spet tešila z ameriškim oljem in jim mazala z njim vojno mašino proti Kitajski, potem proti Rusiji v Sibiriji in na posled se morebiti proti lastnemu narodu na morju.

Japoncem manjka olja, zlasti ameriškega olja. Zato taka zbežanost, zato tako razočaranje, zato tak dirindaj iz Tokia v Washington in narobe.

Nemcem dovoljenih še nekaj evropskih radijskih postaj

Propagandni minister Paul Joseph Goebbels je Nemcem dovolil poslušati programe se dodatnega števila evropskih radijskih postaj. Število "dovoljenih" postaj znaša sedaj 84. Raztresene so od daljnega severa do španske meje. Med temi je 27 nemških postaj, ki pa ne vključujejo 16 nemških kratkovalnih postaj.

Nemci smejo seveda poslušati programe, ki jih strogo cenzurirajo naciji in oddajajo postaje le v zasedenih deželah. Radijske postaje "prijateljskih" narodih, kakor so Italija, Rumunija, Finska in Španija, so kajpak še vedno na indeksu.

Vsa zasedena ozemlja so zatopana z eno ali več postajami od Nemsosa na Norveškem na severu tja doli do Belgrada na jugovzhodu. Luxemburg, Pariz, Strassburg, Bruselj, Bordeaux, Oslo, Hilversum na Holandskem, Varšava in Vilna (Litvija), vsi ti kraji napovedujejo obsežnost seznama, ki je vključeval tudi Minsk in Smolensk.

Stalin pravi, da je poraz Nemčije neizogiben

(Nadaljevanje s 1. strani.) temelj sovjetskega režima.

Rusija ni Francija

"Francoska vlada se je dala cplasišiti s strašilom revolucije. Pred Hitlerjem je padla na kolena ter se hi zmenila za to, da bi branila svojo lastno deželo."

Nobenih skomin po tuji zemlji

"Naš cilj ni, da bi si podjarmili tuji svet," je dejal Stalin. "Hitlerjev režim je sličn carističnemu stare Rusije. Hitlerjem je replika nazadnjaških režimov, ki so obstajali skozi stoletja. Je stranka roparstva, reakcije in zajedljivosti.

"Naš prvi cilj je, da osvobodimo svoje ozemlje. Naš drugi cilj je, da osvobodimo evropska ljudstva ter jim potem damo priliko za to, da odločajo sami o svoji usodi, ne da bi se kdo vmesal v njihne notranje zadeve... Mi smo za osvoboditev vseh zatiranih narodov izpod Hitlerjevega tiranstva."

Kakor se je čulo v Londonu, je zaglušilo prve Stalinove besede burno plaskanje vrhovnega sovjeta ali kongresa in deloma pa tudi motenje, ki je prekone prihajalo od nemškega radia.

Na tem zborovanju je sovjetski kongres ponovno izvolil Stalina, zunanjskega komisarja Vjačeslava Molotova in druge sedanje vladajoče skupine v prezidij USSR.

Kajti Hitler je običal v ruskem snegu ter mora sedaj le izdaleka gledati Moskvo, ki je tudi Napoleona zapeljala in zvalila na led. To je Japoncem tudi sapo zaprlo, pa že res ne vedo, kaj bi počeli v tej kašji. V tej svoji zmedli pošiljajo v Washington svoje najprekanjenejše politične mešetarje ter skušajo z grožnjami in sladkimi besedami pripraviti washingtonsko vlado k temu, da bi jih ta spet tešila z ameriškim oljem in jim mazala z njim vojno mašino proti Kitajski, potem proti Rusiji v Sibiriji in na posled se morebiti proti lastnemu narodu na morju.

Japoncem manjka olja, zlasti ameriškega olja. Zato taka zbežanost, zato tako razočaranje, zato tak dirindaj iz Tokia v Washington in narobe.

Nemcem dovoljenih še nekaj evropskih radijskih postaj

HCI NOVEGA SOVJETSKEGA POSLANIKA

Za sovjetskega poslanika pri ameriški vladi je bil imenovan Maksim Litvinov, ki je bil do julija 1939 komisar za zunanje zadeve. Smatran je za najzgodnejšega ruskega diplomata. Pred leti je bil poslanik v Londonu, najbolj pa se je uveljavil v ligi narodov. Na sliki je edina Litvinova hči Tevija, ki pride z njim v Washington, in pa njegova žena, ki je bila rojena v Angliji.

Izjava Češke, Grške, Poljske in Jugoslavije na Mednarodni skupščini dela

New York, 4. novembra. — (JEO) — Na Skupščini dela v New Yorku so imeli odposlanci vlad, delavcev in delodajalcev Čehoslovaške, Grške, Poljske in Jugoslavije, ki predstavljajo vodече narode v borbi proti osišču, priložnost, da izmenjajo poglede na gospodarska in politična vprašanja, ki vplivajo na bodočnost narodnega in političnega vstajenja omenjenih držav. Glavnih razprav o teh vprašanjih so se udeležili Masaryk, Kosanovič, Dimitratov, Stančik in njihovi sodelavci Nečas, Subotič, Logotetis in

vanje velikim in hrabrim narodom Velike Britanije, Sovjetske unije in velikemu ameriškemuhu narodu. V mislih pošiljamo svoje prijateljske občutke tudi kitajskemu narodu.

3. Slovesno zagotavljamo naše narode, da se bo borba za njihovo osvobodjenje, ki se bojuje "kupaj z velikimi demokratičnimi svetom, neutrudljivo nadaljevala do dneva zmage.

4. Sledeč tej borbi računamo s pomočjo in polno podporo vseh svobodnih držav, a pred vsemi njihovoga organiziranega delavskega ljudstva. Trajanje vojne v, mnogočem zavisi od tega, do katere stopnje bodo ti narodi, zlasti njihovi delavci, pokazali duh požrtvovanja.

5. Države Srednje Evrope in Balkana vnovič zatrjujejo svojo globoko vdanost demokratičnim načelom in izražajo svojo složnost z velikimi demokratičnimi svetom.

6. Globoko smo prepričani, da bo mir, ki bo sledil zmagi, prinesel našim narodom in vsem narodom po vsem svetu štiri svobode, opredeljene v izjavi Roosevelta in Churchilla.

Upamo, da bo konec te vojne, ki nam je bila vsiljena, rešil milijone prebivalcev Srednje Evrope in Balkana iz njihovega sedanjega stanja v bedi, jim zavaroval možnost stalne zaposlitve zagotovljene s preustrojem in razvijanjem njihovih industrij in njihovega poljedelstva in da bodo vsi ti narodi uvrščeni v območje mednarodnega izmenjavanja dobrin in dela. V tem duhu je zamisljena naša sedanja skupna izjava in v tem istem duhu si zamišljamo vlogo, ki jo bodo naše države imele pri preustroju nove Evrope, v stalnem miru in blagostanju.

Izjavo so v imenu Čehoslovaške podpisali: Jan Masaryk, minister notranjih zadev in delavski ter delodajalski odposlanec Rihard Moravec in Josip Kosin; v imenu Grčije Aristid Dimitratov, minister dela ter delavski in delodajalski odposlanec Logotetis in Papas; v imenu Poljske Jan Stančik, minister dela ter delavski in delodajalski odposlanec Alfred Felter in Feliks Gros; v imenu Jugoslavije Sava Kosanovič, minister brez listnice ter delavski in delodajalski odposlanec Miloš Cesar in Božo Banac.

V imenu Mednarodnega urada dela je svečano podpisovane te spomenice pozdravil Philan, ravnatelj Mednarodnega urada dela, ki je dal besedo Masaryku, nakar je dal govorilo o osnovah tega mednarodnega dela. Po govoru Dimitratosa v

imenu Grčije in Stančika v imenu Poljske, je govoril prvi podprednik Jugoslavije, minister Sava Kosanovič, ki je dejal sledeče:

"Jugoslavija skupaj z Čehoslovaško, Grčijo in Poljsko bo stala vse, kar je v njenih močeh, da olajša ureditev Balkana in Vzhodne Evrope, a s tem vse Evrope in omogoči ustvarjenje novega sveta politične in gospodarske demokracije.

Ta izjava s podpisi štirih držav, je poslana z največje mednarodne demokratske skupščine z členija Združenih držav in bolj s svojim duhom kot s svojimi besedami kaže pot, po kateri bomo šli. Vsem narodom, ki kažejo resnično in dejansko bojbo za svobodo in ki pokazujejo razumevanje za naše skupne težnje, — politično in gospodarsko demokracijo, sodelovanje in složnost, bomo ponudili roko za sodelovanje."

Južnoameriškim odposlancem je minister Kosanovič dejal v španščini:

"Vam, odposlancem južnoameriških držav, svobodnih demokracij Južne Amerike, ki imate to srečo, da niste v sosedstvu zločinskega nacijskega stroja, v tem svečanem trenutku rečem: nadaljujte v tem duhu popolne mednarodne složnosti proti fašizmu z dajanjem upanja našim trpečim narodom, kajti samo složnost vsega demokratičnega sveta še lahko uniči strašno okuženje, ki danes stané toliko krvi Evrope in Azijo in zato, ker ta složnost lahko tudi vas reši pred okuženjem."

Svečano dejanje podpisovanja te skupne spomenice o bodoči ureditvi južnovzhodne in balkanske Evrope, ki predstavljaja najvažnejše in najostipiljiviše dogodek na Skupščini dela, je izzvalo navdušenje pri vseh delavnih močeh, ki jim je do tega, da pripravijo jutrišnjo preustrojitev Evrope in sveta. Zgled, ki so ga dale mednarodni svobodni javnosti države evropskega jugovzhoda in Balkana, je posebno dobro sprejet v Združenih državah in v Veliki Britaniji, kakor tudi v vseh južnoameriških državah, kot pot, po kateri je treba iti pri ustvarjanju novega sveta. Zelo važno je, da je Jugoslavija s Čehoslovaško, Grško in Poljsko dejansko sodelovala v tem velikem in pomembnem delu.

Nemčija prepovedala tujo imena na jedilnih listih

Nemčija se čisti v vsakem oziru in tako se morajo tudi vsa tuja imena za jedi odstraniti z jedilnih listov po vseh restavracijah. Vse jedi morajo biti označene z nemškimi imeni. Obrtni jezik se mora izčistiti. Tako je odredila nemška ekonomska zveza hotelov in restavracij.

Vsi taki izrazi, kakor so n. pr. cafe complete, table d'hotel, grillroom, diner, souper in celo menu, morajo izginiti za vselej.

Lastniki restavracij in hotelov, ki bi se ne ravnali po tej odredbi, pridejo v seznam "grijavijh ovac" v lastnem obrtnem listu.

Ko se bo Nemčija izčistila do kraja, bo konec tudi Hitlerjevih prismodarij. Upati je, da se to kmalu zgodi, in cel svet se bo globoko oddahnil tedaj.

Letni prodajni davek prinesel državni blagajni v Illinoisu \$104,227,247

Prodajni davek je prinesel državni blagajni v Illinoisu skozi fiskalno leto, ki se je končalo dne 30. junija letos, nič manj kakor \$104,227,247 ali skoro 12 milijonov dolarjev več kakor prejšnje leto, kakor je razvidno iz državnega finančnega poročila.

Na podlagi davčne mere treh odstotkov vse kupnine na drobno (ta mera je bila znižana na dva odstotka dne 1. julija) so ljudje v Illinoisu potrošili skoro \$3,500,000,000 pri kupovanju na drobno v prošlem fiskalnem letu, med tem ko so izdali leto poprej \$3,074,524,900, ko je prodajni davek prinesel le \$92,235,746.

Največ prodajnega davka je prišlo iz gostiln, grocerij in gazolinskih postaj.

PIREDBE KLUBOV J. S. Z.

NOVEMBER CLEVELAND, O. — Koncert "Zarje" na Zahvalni dan v četrtek 20. novembra v SND na St. Clair Ave. CHICAGO, ILL. — V nedeljo 30. novembra koncert Save v dvorani SNPJ.

DECEMBER CLEVELAND, O. — Veselica kluba št. 49 JSZ v četrtek 25. decembra (na božični dan) v Slov. del. domu na Waterloo Road. CHICAGO, ILL. — V sredo 31. decembra novoletna zabava kluba št. 1 JSZ.

MAREC 1942. CHICAGO, ILL. — V nedeljo 15. marca 1942 prireditel v korist Proletarca v dvorani SNPJ. CHICAGO, ILL. — V nedeljo 26. aprila koncert Save v dvorani SNPJ.

Kadar se gre za načela, ne bojte se zamet!

FOR DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

AMERICA ON GUARD! Above is a reproduction of the Treasury Department's Defense Savings Poster, showing an exact duplication of the original "Minuteman" statue by famed sculptor Daniel Chester French. Defense Bonds and Stamps, on sale at your bank or post office, are a vital part of America's defense preparations.

Listen to PALANDECH'S RADIO BROADCAST

Featuring a Program of YUGOSLAV FOLK MUSIC Every Saturday, 1 to 2 P. M. STATION WHIP 1520 kilocycles (Top of the Dial)

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD Tel. 20-361 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljuje nova druŕva. Deset članov(ic) je treba za novo druŕvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: 2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily At 3724 W. 26th Street Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

POSLUŠAJTE vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE Največja slovenska knjigarna v Zed. državah Pišite po cenik PROLETARCU 2301 S. Lawndale Ave., Chicago

MEDIATION?

Everyone — including those who are called "war-mongers"—wishes the war could be ended. Many sincere people knowing little about the hard facts of life in a world at war have urged that the United States persuade Britain and Germany to make peace. But when one who is supposed to know as much about world affairs as former Ambassador Cudahy proposes mediation by the United States, it is time to ask how much thinking lies behind such a proposal and where such thinking leads.

No one—including those who are called "appeasers"—wants peace at any price. The question then is, What price peace? Following Mr. Cudahy's statement before the Senate Foreign Relations Committee, he was asked whether Hitler would restore the countries his armies have overrun. He replied that probably Der Führer would want some "central control in Europe." This is altogether too casual and vague an outline for a peace program.

But those who propose peace with Hitler are unable to be definite. They cannot say whether some "central control in Europe" would leave any tolerable existence for other peoples. Most of all, they cannot guarantee that any "peace" the Nazis make will be more than a truce designed to disarm all opponents.

Austria had an agreement with Hitler. The British and French made a deal with him over the Sudetenland. The Poles had a non-aggression pact. So did the Russians. Marshall Petain has his "collaboration" armistice. And Mussolini had his Axis "partnership."

Does any realistic thinker expect Britain and America to disarm in the face of that record? At the very moment the United States has lined itself up anew against Hitlerism with an increase of Lend-Lease funds to nearly \$13,000,000,000, can any realistic thinker expect it to become a mediator?

No one relishes having to discourage mediation. But it is necessary to ask the price of these peace proposals. For the sooner it is realized that genuine peace does not lie on the old road of impossible appeasement, the sooner we shall turn resolutely down the path which seeks peace by the destruction of Hitlerism.—The Christian Science Monitor.

Lindbergh's Political Future

By WILLI SCHRAMM

Lindbergh has a political future precisely because he is not a politician. For the modern Fuehrer—and Lindbergh is distinctly a Fuehrer type—the lack of political experience is an asset, not a liability. This is no age for leaders with a political past. The Wheelers and the Nyes are, after all, deeply entangled with their past—patterns from which the masses to whom they cater wish to get away. The masses I have in mind in this connection, of course, are those too ignorant to know what they want, and too passionately restless for the democratic process.

Though worlds apart from Hitler in many ways, Lindbergh is essentially the same psychological type, given the difference of place and culture. Like Hitler, he lacks all cynicism or skepticism. He means it. He had heard the call of destiny. He is clearly obsessed with the idea that he is a national savior. Whether Lindbergh is a student of Richard Wagner, I don't know, but he can find himself in the figure of Parsifal. Wagner called Parsifal "der reine Tor"—the real fool, which is exactly the role in which Hitler sees himself; for by that phrase Wagner designated the true Knight who is above the follies of knowledge and the ashes of experience: the man who dares and is unhampered by the petty and mean consideration of the clerks.

Nothing can be more absurd than the notion that somebody runs Lindbergh. The Lindberghs listen to no one but their inner voices. And their fanatical followers are theirs precisely because they sense this quality of mystical destiny. Some weeks ago Frederick Collins ran a series of articles in Liberty in which he dealt with the relation between Lindbergh and Wheeler. He decided that Wheeler had the better chance to win out in their common movement. I have the advantage over Mr. Collins of knowing neither of these two gentlemen and very little of their past, but I probably know a bit more about the career of Hitler. Whoever tried to work with Hitler under the illusion that he could win out against him because of greater political experience and skill, invariably lost.

The expert politicians have no chance whatever against such expert amateurs. The expert plays a game which he knows. The amateur, on the other hand, plays no game at all. He is in and acts and feels in deadly earnest. He functions on the theory that nothing is impossible. He is a sleepwalker with his eyes wide open. He marches straight toward his goal because he is intangible of appreciating the obstacles, an appreciation which always paralyzes the political connoisseur. If Dr. Gallup should for a moment forget his pseudo-scientific technique and just observe the revealing reactions of an American First audience, he would find, without any polling, that Lindbergh is the man and that no one else really counts.

The trouble with the big press is that those who write it also fail to understand the subterranean cur-

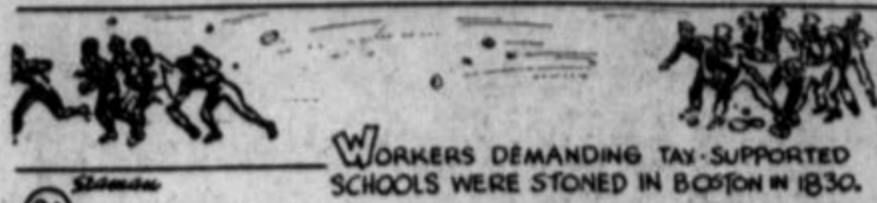
THE FORCE OF HABIT

By FRANK L. ADAMS

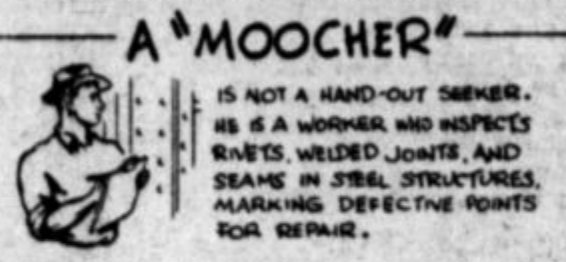
Business is dull; can't sell a thing. The dog won't play; the canary won't sing. The radio statics; the wife has the flu; Got a bill today saying: "The rent is due." Tires are all flat on the family bus, Got a thousand things to make me fuss. Yet I met a friend on the street today, Who had the ungodly nerve to say: "How are you, old top. You're looking fine. Without even a worry to burden your mind." I answered him back, strange, but it's true: "I'm fine, old fellow, how's things with you?" This is the thought I wish to bring: The Force of Habit is a powerful thing!

Our great thoughts, our great affections, the truths of our life, never leave us. Surely they can not separate from our consciousness, shall follow it whithersoever that shall go, and are of their nature divine and immortal.—Thackeray.

THE MARCH OF LABOR

WHEN SERGEI RACHMANINOFF, THE PIANIST, GAVE A RECITAL IN JANUARY, 1941, AT CARNEGIE HALL THE AUDIENCE REFUSED TO LEAVE AT ITS CONCLUSION UNTIL HE HAD OBLIGED WITH AN ADDITIONAL HALF HOUR PERFORMANCE. THE STORY WAS FRONT-PAGED AND DESCRIBED AS THE FIRST USE OF THE 'SIT-DOWN' IN THE CONCERT HALL.

IN 1937 AMERICAN MANUFACTURING INDUSTRIES WERE TURNING OUT TWICE AS MUCH FOR EACH PERSON IN THE POPULATION AS THEY HAD DONE IN 1899.

YOUR MONEY SPENT FOR UNION-MADE GOODS DOES TWICE THE WORK. IT BUYS YOU THE BEST HAT AT THE PRICE AND IT HELPS ALL OF LABOR—INCLUDING YOU!

DOUBLE TENTH

October Tenth is the July Fourth of China.

Born 1911, the Republic has lived thirty years. These have been troublesome and difficult years. In the first decade the new-born Republic was threatened by two monarchical movements. In the second decade the young Republic had to fight against the reactionary forces of provincialism and militarism. And during this third decade the Republic has been engaged in a war of resistance against the aggression of a neighboring power. Through these years of trial, the Republic of China has matured in experience and grown in strength and is today legitimately proud of the fact that she ranks as one of the most powerful nations that are fighting for human freedom and world peace.

The historians of the Chinese Revolution may well divide the republican era into three stages. The First Republic, formally inaugurated at Peking in 1912, was patterned after the British parliamentary system. The Second Republic, organized in Canton in 1925, was somewhat similar to the Russian soviet system. Neither the parliamentary system nor the soviet, however, was adaptable to China. In 1928 the Third Republic in Nanking adopted the five-power constitutional system, a new political system conceived by Sun Yat-sen and brought into being by Chiang Kai-shek.

Democratic ideal. Before the republican era China underwent ten centuries of feudalism and two millennia of monarchism. It is worthy to note that even during the feudal and monarchial ages Chinese philosophers were teaching the doctrines of political and economic democracy and the ideal of universal brotherhood. Thus Confucius said:

"When the great way (tao) prevails, the world is a common state. Officers are elected according to their wisdom and ability, and mutual confidence and peace reign. People regard not only their own parents as

parents and not only their own children as children. The old are able to enjoy their old age; the young are able to enjoy their talent; juniors are free to grow; helpless widows and widowers, lonely orphans, and the crippled and deformed are provided for. Men have occupations and women have homes. Although not to be thrown away, wealth is not to be kept as personal property. While not to be idle, labor is not to be used for personal advantage. Under such a scheme of society, selfish plans cease to exist and banditry and rebellion cannot rise. As a result, there is no need to shut one's outer gate at night. This is the age of the great commonwealth (ta tung)."

Democratic Evolution. Chinese society has evolved from feudalism through monarchism to democracy. "It was no mere accident," says Dr. Hu Shih, "that China was the first Asiatic nation to overthrow the monarchy and develop a democratic political philosophy and democratic political life of its own. For over twenty centuries, there has been going on in China a steady process of democratization of the social structure through the early breakdown of feudalism and abolition of primogeniture, through twenty centuries of selection of men for public office by means of open and competitive examinations, and through the age-long philosophical and educational tradition which teaches in its sacred scriptures that 'with education there is no class' and that rebellion against tyrannical government is justifiable." The Chinese Republic is therefore a natural development in the evolution of the Chinese body politic.

As we now commemorate the thirtieth anniversary of the founding of the Republic, we wish to reaffirm our faith in democracy and to rededicate ourselves to the unfinished task before us, the task of national resistance and reconstruction.

(Contemporary China.)

CHECK UP ON YOUR SOCIAL SECURITY ACCOUNT

To the Social Security Account Holders: This is to remind you that—
1. There is a four year limit on your opportunity to secure any required changes in your Social Security Account. This limit is fixed by law.

2. If you started your social security account in 1937, your first four years will be up at the end of 1941. This means that if there should be any error in the record of your wages for 1937, you must ask for correction before the end of next December. The time will be up for changes in 1938 wage records at the end of 1942. And so on, each year.

So Social Security Board advises account holders to be on the safe side and check up on their accounts at least once every year. To do this you simply ask the Board for a statement of the wages credited to your account. For your convenience in making this request, the Board issues cards for this purpose. You can get such cards from any local office of the Social Security Board.

When you receive a statement of your wage credits you can compare it with your own record of what you earned during the same time. If the amount shown on the Board's state-

ment of your credits is not what you believe it should be, you can ask the Board to look into the matter, and correct the error, if there is one. Errors do not often occur, but they can come about in such ways as the following:

Your account number could have been omitted on your employer's quarterly wage report, or a mistake could have been made in copying the number from your account card.

You might have worked for an employer who did not know he should report your wages, or for some other reason failed to do so.

The full amount of your wages might not have been reported, or there might have been some mistake in copying the figures.

But whatever the nature of the discrepancy, the sooner it is caught, the better. It is to your own interest, therefore, to ask for a wage statement once every year.

And the immediate point of this message is that if you have reason to believe there is any error in your social security account for 1937, you must make your request for correction before the end of next December or you will be too late. —Social Security Board.

Condemnation of Anti-Semitism

On the occasion of the 5702nd New Year in the Jewish calendar—a year which opens as one of painful suffering for the Jewish people—the Executive Committee of the Federal Council of the Churches of Christ in America desires to make a public statement of its attitude toward anti-Semitism.

On many previous occasions we have expressed our abhorrence of the religious and racial intolerance which afflicts our world today. We have especially emphasized our opposition to unjust and unchristian attacks upon the Jews. In so doing we have been wholeheartedly supported by the highest governing bodies of the great denominations which cooperate in the Federal Councils of Churches.

Recent evidence of anti-Jewish prejudice in our own country compel us to speak again a word of solemn warning to the nation. Divisiveness on religious or racial grounds is a portentous menace to American democracy. If one group be made the target of attack today, the same spirit of intolerance may be visited on another group tomorrow and the rights and liberties of every group thus be put in jeopardy.

We condemn anti-Semitism as un-American. Our nation is a free fellowship of many racial and cultural stocks. It is our historic glory that they have been able to live together in mutual respect, each rejoicing in the rich contribution which the others have made to the common good. Anti-Semitism is an insidious evil which, if allowed to develop, would poison the springs of our national life.

Even more strongly we condemn anti-Semitism as unchristian. As Christians we gratefully acknowledge our ethical and spiritual indebtedness to the people of Israel. No true Christian can be anti-Semitic in thought, word or deed without being untrue to his own Christian inheritance.

In behalf of the Christian churches which comprise the Federal Council we voice our renewed determination to unite in combating every tendency to anti-Semitism in our country. We recognize that a special responsibility rest upon us who belong to the numerically strongest group, to be staunch advocates of the rights of minorities. We pledge our best efforts in their defense.

ECONOMY IN THE KITCHEN

Low income (and high-outgo) consumers will be helped by important advice on cheaper meat cuts in the current issue of Bread & Butter. Consumers Union weekly on the rising cost of living.

Here are some of Bread & Butter's practical suggestions for cutting the meat budget:

Concentrate on appetizing stews and pot roasts, for which you can use cheap meat cuts. (Beef; shank, plate, brisket and neck for stew; chuck and heel of round for pot roast. Veal; heel, neck breast, foreshank for fricasee; heel for pot roast. Pork; spare ribs and neck bones for baking; loin butts or fresh ham for roasting.)

Try some of the inexpensive organs. Lamb liver, for example, is as tasty as calf liver and far less expensive. Kidney, tongue and heart can also be used in excellent dishes. "Bread & Butter" also recommends that consumers try margarine, pointing out that the price is about half of butter and that with the new vitamin-fortification there is no "nutritional sacrifice."

"What's more," adds Bread & Butter, "the wider use of margarine, as a kind of economic safety valve from the price jumping of the past two years, could have a most beneficial effect upon the price of butter." The dairy industry, which, as "Bread & Butter" notes, "is tied hand and foot by as neat a monopolistic group as ever mulcted farmer and consumer alike"—will prevent you from eating "oleo" if it can. Reports are floating about that the industry is planning a two million dollar war chest for, as one dairy journal puts it, "the complete extermination of oleo-margarine."

"Bread & Butter" sums up the situation: "What has happened, of course, is that the dairy trust is getting ahead of itself. It has run butter prices up 45% since the war started, and suddenly it is terrified by the guilty fear that consumers may start using margarine as a substitute."

Business-Like

There are over 600 employes in the plant, but the "boss" kept a kindly eye on them all. Presently he noticed one young man developing very expensive tastes in clothes, but said nothing until the lad turned up to work in a smart little car. Summoning him to his office, the boss said kindly:

"How are you managing so well on your wages I hope you're not running into debt."

"Oh, no, sir," replied the young man brightly. "You see, sir, I raffle my pay envelope every week, and all the other men take a ticket."

THE PRICE OF PATRIOTISM

The rush of people to make sacrifices for our country has not yet become a stampede. But this we can say: everyone is willing to sacrifice somebody else. The farmers, especially, are keen on stopping inflation by seeing to it that wage-workers don't have too much to spend. This generous and patriotic project was somewhat slowed down last week by Dr. Isidor Lubin, Commissioner of Statistics in the Labor Department.

The New Leader favors price controls. It feels that the House Committee on Banking and Finance has stalled much too long with the proposed bill on this subject. Its members may be accused of betraying their country in the face of an enemy, for they have dawdled along for nearly four months while prices have mounted.

But wages are the most difficult to control and the one that least needs control. The reasons for this Dr. Lubin explained very clearly to the committee—and with an abundance of proof. A pound of copper is a pound of copper, but an hour of one man's time may be quite a different thing from an hour of another man's time. Labor of a contended man at high price may be less expensive than the labor of the same man disgruntled on account of a low wage.

The expert pierced deftly the logic of editors who have been shouting that cost of labor has gone up 50, 60 and 70 per cent. They have been talking of over-all, blanket payments without considering the number of workers or the number of hours. Weekly wage rates have, as a matter of fact, advanced very modestly. In many sectors they have not advanced at all. In many other sectors, wages have advanced while the production cost has actually decreased. In numerous industries the advances in wages have not been to any degree responsible for skyrocketing prices. So leaving the price of labor unregulated for another month or another year will not by any means force upon us a general inflation.

Any person with a general view of the situation will agree that labor will lose enormously in a run-away inflation period. Such wild price-kiting as we had in 1918 and 1929 is to be avoided at all costs. But any stabilization plan will fail unless it covers all angles of the situation. The production of consumer goods must be kept up and, among other things, profits must be kept down, or the entire project will prove a bad joke at the expense of citizens of this country. The men and women who labor are willing to make sacrifice, but they do not care for the distinction of being the only patriots. —New Leader.

WHO IS TO BLAME?

We often wonder why there are not more stores handling union label articles, and have reached the conclusion that it is because union men and women don't realize how much they can help each other by demanding the union label on the articles they purchase.

Members of unions want to help each other as much as possible, but unless some one reminds them about the label doing this, they just go in and purchase any thing the proprietor shows them. Even members of unions who are always asking other union workers to demand their particular label when making a purchase, forget to return the courtesy when it is their turn to buy the other fellow's product.

Well, let's start from scratch and make up our minds that the union label, shop card and button are a big help to the organized labor movement, and that we will do all we can to help them out in front.

NO OBJECTION TO AN 'EMPLOYERS' UNION'

"Should United States employers organize?" is the question posed in the October issue of the "Rotarian," organ of the Rotary Clubs. Almon E. Roth of San Francisco says, "Yes"; Whiting Williams of Cleveland says, "No."

Without indorsing all the arguments advanced by either gentleman, Labor is inclined to side with Mr. Roth.

There is no good reason why the employers in a particular industry should not organize on a national scale for the purpose of handling problems of mutual interest, and particularly their relations with the workers.

Of course, it is taken for granted that members of the "employers' union" would freely recognize the right of their employes to organize free unions—just as free as the employers' union.

Then both groups could sit down and amicably discuss wages and working conditions.

Something like that is taking place in the railroad industry at this moment. The employers have their Association of American Railroads and the employes have their Railway La-

What Do You Make Of It, Watson?

From the very beginning, this war has been filled with queer developments. One of the queerest was described in the New York "Times" the other day. A dispatch to that paper announced that money was so plentiful in Vichy, the capital of conquered France, that corporations were taking advantage of the nation to arrange capital increases.

How can money be plentiful in a country beaten to the earth by the Nazi legions? We haven't been able to find anyone who can supply the answer. It's just one of those queer things that all wars reveal. —Labor.

Hatters Try Court Action Instead of Strike

PHILADELPHIA—A court suit as a substitute for a strike is being tried by Local 6, United Hatters Cap and Millinery Workers (AFL), to enforce the wage terms of its agreement with the King Kard Overall Co. The firm is manufacturing hats for the army and navy.

Asserting that the suit was the first of its kind, M. Herbert Syme, attorney for the union, said that such court action "may develop a new formula for settling disputes in defense industries."

Yee! in the poor man's garden grow
Farmers than herbs and flowers,
Kind thoughts, contentment, peace
of mind,
And joy for weary hours.
Mary Howitt.